

VALUUTTASÄÄNNÖSTELY ERINÄISISSÄ EUROOPAN MAISSA.

B u l g a r i a .

Bulgarian kansallispankki on vahvistanut ulkomailta tuotavien tavaroiden kiintiöt kunkin tuontiliikkeen osalle korkeintaan 50 %:ksi vuosien 1930, 1931 ja 1932 keskimääräisestä tuonnista. Vain erikoisluvalla voidaan myöntää maan tarpeiden vaatimissa 50 % suurempia kiintiöitä. Eräille erikseen luetelluille tavaralajeille, kuten puisille ja rautaisille huonekaluille, maatalouskoneille ja tarvikkeille sekä trikoo-, pellava- ja hampukkudoksille, ei ole varattu ensinkään tuontikiintiötä, vaan on niiden tuonti riippuvainen yksinomaan erikoisluvasta. Etukäteen hankittavasta tuontiluvasta on riippuvainen myöskin m.m. orgaanisten ja keinotekkoisten väriaineiden, lasi-, fajanssi- ja posliinitavaroiden, paperin ja kartongin sekä niistä valmistettujen tuotteiden, sekä vuotien ja nahkojen tuonti.

Ylempänä mainituista rajoituksista riippumatta voidaan Bulgarian kansallispankin hyväksymissä rajoissa tehdä kompensatio-kauppoja.

Bulgarian kansallispankki myöntää valuuttaa maahantuotujen tavaroiden maksamiseen kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun tavarat on ilmoitettu tullattaviksi. Tämä määräys ei koske clearingsopimuksen tehneitä maita, mikäli siitä on sopimuksessa erikseen sovittu.

E s p a n j a .

Vuoden 1930 heinäkuusta alkaen on ulkomaisen valuutan kauppa ollut valvonnan alaista. Jokaiseen maksusuoritukseen ulkomaille on saatava Espanjan Pankin johdon alaisena toimivan valuuttakeskuksen, Centro Oficial de Contratación de Moneda'n suostumus. Vasta sen jälkeen voivat valuuttakauppaan oikeutetut pankit myydä tarpeellisen valuutan. Yleisenä periaatteena on nykyisin (asetus 5/1 1933) se, että ulkomaan valuutan ostoon annetaan lupa vain niille tuojille, joiden toimi oli jo v. 1931 laillistettu. Luvat rajoittuvat sitä paitsi yleensä tänä vuonna tuotuihin tavaralajeihin ja -määriin. Vastavuoroisuutta sovelletaan kuitenkin sellaisiin maihin, jotka eivät aseta esteitä maksujen suoritukselle Espanjaan. Valuutta-anomusten käsittelyä on viime aikoina hidastuttanut heinäkuussa 1934 annettu asetus, jonka mukaan valuuttalupien myöntäminen tehtiin vuoroperäiseksi.

Samat määräykset ovat voimassa Kanarian saarilla.

I s l a n t i .

Valuuttatoimet on keskitetty Kansallispankkiin ja Islannin Kalastuspankkiin. Jos näiden pankkien suostumus on saatu, ennenkuin ulkomaan valuutan määräiset sitoumukset on tehty, on valuuttaa heti saatavissa. Muussa tapauksessa voi sattua viivytystä,

I t a l i a .

Hallituksen toukokuun 26 päivänä 1934 julkaisema asetus säännöstelee valuuttaolot seuraavasti: ulkomaiset vekseli- ja valuuttatoimet ovat sallittuja ainoastaan, kun niitä vaativat teollisuuden ja kaupan todelliset edut tai kun ne ovat tarpeen ulkomaanmatkoja varten.

Kotipaikkansa Italiassa tai sen siirtomaissa omaavat italialaiset toiminimet ja yksityiset henkilöt eivät ole oikeutettuja ulkomaisilta markkinoilta ostamaan joko omaan tai toisten laskuun ulkomaalaisia tai italialaisia arvopapereita, jotka on ulkomailla laskettu liikkeeseen. Italiassa tai sen siirtomaissa maksettavien sekä kaikenlaisten liira-määräisten arvopaperien maasta vienti on kielletty. Ulkomaille matkustavan henkilön on kuitenkin sallittu ottaa mukaansa näitä arvopapereita korkeintaan 5000 liiran arvosta.

Italian valtiovarainministeriön lupa on hankittava seuraavissa tapauksissa: a) liiraluottojen myöntämiseen ulkomailla kotipaikkansa omaaville pankeille ja muille toiminimille, b) ulkomaalaisten toiminimien italialaisten toiminimien liiroissa maksettaviksi asettamien vekseliä diskonttaamiseen, myöskin milloin kyseessä ovat puhtaasti kaupalliset suoritukset, c) ulkomaalaisten toiminimien Italiassa tai sen siirtomaissa olevien sivuliikkeittensä tai edustajiensa liiroissa maksettaviksi asettamien vekseliä diskonttaamiseen, vaikka vekselit olisivatkin kolmannen henkilön siirtämiä, d) kaikenlaisten muiden vekseliä diskonttaamiseen, joiden nojalla ulkomaalaisten toiminimien voidaan katsoa hankkivan itselleen liirasaatavia, e) vekseliä diskonttaamiseen, joita italialaiset toiminimet ovat liiroissa asettaneet ulkomaalaisten toiminimien hyväksi.

Italialaisten toiminimien ulkomaalaisten maksettaviksi asettamien vekseliä diskonttaaminen on sallittu vain, jos asianmukaisilla asiakirjoilla näytetään, että nämä vekselit ovat maksuna todistettavasti maastaviedyistä tavaroista.

Valtiovarainministeriö voi tehdyn anomuksen perusteella ja hankittuaan Italian Pankin lausunnon, myöntää poikkeuksia asetuksen määräyksiin.

J u g o s l a v i a .

Valuutan puutteen takia on Jugoslavia tehnyt kauppansa kannalta tärkeimpien maiden kanssa clearing-sopimuksia, joten suurin osa Jugoslavian ulkomaisesta kauppavaihdosta maksetaan puolin ja toisin clearing-menettelyä noudattaen. Valuutansaanti maksujen suorittamista varten on vapaa keskuspankin määräämin ehdoin niihin maihin, joiden kanssa Jugoslaviassa ei ole clearing-sopimusta, siis Suomeenkin. Valuuttatoimia saavat suorittaa keskuspankin valtuuttamina kaikki huomattavimmat pankit. Dinaarien maastavienti on kielletty, minkä tähden tuonti maksetaan ulkomaan valuutassa päivän kurssiin. Pyydetessä valuuttaa tuotujen tavaroiden maksamiseen on esitettävä m.m. tavaroiden alkuperätodistus ja tullauspapereit. Näin ollen ei valuutansaanti etukäteen säännön mukaisesti voi tulla kysymykseen, vaan on sitä varten hankittava valtiovarainministeriön erikoislupa.

Ulkomaalainen matkustaja saa viedä maasta saman määrän valuuttaa, kuin mikä hänellä oli tullessaan, kuitenkin ehdolla,

että hän ei ole ollut maassa kuukautta kauempaa ja että tulliviranomaiset ovat hänen passiinsa merkinneet maahantuodun valuuttamäärän.

L a t v i a .

Latvian Pankilla on valuuttakaupan monopoli, joten muut raha- ja luottolaitokset saavat vain sen luvalla harjoittaa valuuttakauppaa. Yksityisten rahalaitosten on vaadittaessa myytävä kaikki valuuttansa Latvian Pankille. Niiden on myös määrätöin esitettävä tälle tarkat laskelmat suorittamistaan valuuttatoimista.

Kaikki tavalla taikka toisella saatu ulkomaanvaluutta on kolmen päivän kuluessa sen saannista vaihdettava kotimaisiksi maksuvälineiksi joko Latvian Pankissa tai jossakin sen valtuuttamassa rahalaitoksessa. Valuuttaa myyvät Latvian Pankki tai sen valtuuttamat yksityispankit vain sellaisille henkilöille ja yrityksille, joilla on valuutanhankintalupa.

Valtiovarainministeri vahvistaa yhdessä Latvian Pankin kanssa tavarain maahantuontiin, ulkomaisiin maksusuorituksiin, ulkomaanmatkoihin y.m. käytettäväksi tarkoitetun valuuttamäärän ennakolta, mikäli mahdollista vuosineljänneksiksi, mutta ainakin kuukaudeksi kerrallaan. Lupa valuutan saantiin on anottava valtiovarainministeriön yhteydessä toimivalta valuuttakomissionilta. Tämän komissionin tehtävänä on myös määrätä, kuinka paljon valtiovarainministerin edeltäkäsint vahvistamasta valuuttamäärästä jaetaan tavarain tuontiin y.m. ulkomaisiin maksusuorituksiin. Kaupan ja teollisuuden eri haaroja varten tuotavien tavaroiden määrän ja niiden maksamiseen tarvittavan valuutan jaossa pidetään lähtökohtana vuoden 1933 tuontia ja samana vuonna jaettuja valuuttamääriä.

Ulkomaalaisia tavaroita saadaan tuoda maahan vain valuuttakomissionin antamalla luvalla, joka on esitettävä tavaraa maahan tuotaessa ja joka lupa kelpaa myös tuotujen tavaroiden maksamiseen tarvittavan valuutan saantiin.

Huomattava kuitenkin on, että valtiovarainministeri on oikeutettu nimeämään sellaisia tavaroita, joita saa tuoda maahan ilman valuuttakomissionin suostumusta. Tällaisen tuonnin maksamiseen tarvittava valuutta on siitä huolimatta anottava tavallaisessa järjestyksessä s.o. valuuttakomissionilta.

Valuuttakomissionin suostumus vaaditaan kaikkiin ulkomaanvaluutassa suoritettaviin maksuihin, kaikkiin ulkomaille vietäviin ulko- ja kotimaisiin maksuvälineisiin, arvopapereihin, vekseleihin y.m. sekä maksusuorituksiin ja -määräyksiin n.s. ulkomaalaisten laticentolta latvialaisista pankeista. Myös latvialaiset maksut ulkomaisille asiakkaille saadaan tehdä vain valuuttakomissionin suostumuksella, lukuunottamatta eräitä la-teissa päätettyjä vientikauppoja.

P o r t u g a l i (ja Madeira).

Valuuttakauppaan kohdistuvat rajoitukset, joita jo verreten kauan on ollut voimassa, eivät ole vaikeuttaneet tuonnista johtuneita maksusuorituksia, sillä viranomaiset ovat tähän asti rajoittaneet toimenpiteensä valuuttakaupan valvontaan. Vie-

jien on pakko myydä 25 % saamastaan ulkomaan valuutasta valtiolle. Valtiopankki määrää vaihtokurssin. Cap Verde-saarilla valuutan saanti ei aina vastaa kysyntää.

R u m a n i a .

Hallituksen toukokuussa 1932 tekemän päätöksen mukaisesti on ulkomaan valuutan kauppa valtiopankin monopolina. Wienistä saatu valuutta on luovutettava valtiopankille.

Lupia tavaroiden maksamiseen myönnetään tavallisesti vasta, kun kolme kuukautta on kulunut niiden tuonnista. Kuitenkaan ei ole takeita ulkomaan valuutan saamisesta tämän ajan kuluttua, sillä sen myöntäminen riippuu valtiopankin valuuttavaraston tilasta hakemuksen hetkellä.

T a n s k a .

Voimassa olevan valuuttalain mukaan vaaditaan erinäisten tavarain maahantuontiin kansallispankin valuuttakonttorin lupa. Tällaisia tavaroita ovat m.m. vuodat ja nahat, kumituotteet, erinäiset puutavarat, faneeri, lastuvilla, panvi ja kرتونki, erinäiset paperilajit, tapetit ja tapettipaperi, savi-, fajanssi- ja posliinituotteet, erinäiset lasitavarat, hehkulamput, graniitti sekä kumi- ja nahkajalkineet.

Yleisenä periaatteena on, että tuontiliikkeiden sallitaan tuoda valuuttasäännöstelyn alaisia tuotteita vähintään 45 % vuoden 1931 vastaavan tuontinsa arvosta mutta voidaan tähän nähden tehdä hyvinkin suuria poikkeuksia. Enintään 3 % siitä valuuttamäärästä, joka kunkin tavararyhmän kohdalla on kulloinkin käytettävissä, voidaan myöntää uusille tuojille.

Puutavaran tuonnista Suomesta ja Ruotsista on olemassa erikoismääräyksiä. Esim. höyläämättömien lautojen ja lankkujen tuontia varten myönnetään nykyisin valuuttaa 75 %:iin asti vuoden 1931 tuonnin arvosta, kun valuuttakonttorille esitetään kauppoja koskevat sopimukset. Jos halutaan tehdä hankintasopimuksia, jotka ylittävät mainitun prosenttimäärän, on tällaiset sopimukset ennen lopullista päättämistä esitettävä valuuttakonttorin mahdollisesti hyväksyttäväksi.

T š e k k o s l o v a k i a .

Tammikuussa 1932 hallitus julkaisi luettelon tavaroista, joiden maksamiseen tarvittavan valuutan kansallispankki myöntäisi vain erikoisen, hallituksen asettaman valuuttakomissionin luvalla. Saman vuoden elokuussa määrättiin, että valuuttakomissionin lupa oli tarpeen kaikille tuontitavaroille paitsi niille, jotka merkittiin n.s. vapaalistalle. Vapaalistaa on sitten vähitellen laajennettu ja täydennetty, kunnes huhtikuussa 1934 ei enää julkaistu vapaalistaa, vaan luettelo tavaroista, joiden tuonti on valuuttasäännöstelyn alainen. Tässä luettelossa olevista tavaroista, joka käsittää 176 tullitariffin 657:stä nimikkeestä, mainittakoon vuodat ja nahat, keinotekoiset rasvat, puuteokset ja sahatavara, rullat, lukot ja maanviljelyskoneet. On huomattava, että kaikki maksusuoritukset ulkomaille ovat kansallispankin valvonnan alaisia ja että näin ollen vapaiden

tavarain tuontia varten on myös pankilta saatava valuuttaa. Tämä on kuitenkin enemmän muodollista laatua, sillä valuuttaa myönnetään käytännössä vain rahtikirjaa esitettäessä. Maksua ei tarvitse suorittaa yksinomaan sen maan valuutassa, josta tavarat on ostettu, vaan muutkin rahalajit voivat tulla kysymykseen.

Valuuttasäännöstelyn ohella on voimassa varsinainen tuonnin säännöstely, joka kohdistuu 79 nimikkeeseen. Tuontiluvan saantiin sisältyy myös valuuttalupa. Kansallispankki myöntää kulloinkin tarvittavan valuuttamäärän rahtikirjaa, laskua ja tuontilupaa esitettäessä. Tuontiluvat maa- ja karjataloustuotteille myöntää karjasyndikaatti. Muut tuontiluvat, kuten sahatulle puulle, paperille, faneerille y.m. teollisuustuotteille, myöntää kaupministeriö.

Tšekkoslovakian puolesta on vakuutettu, että suomalais-ten tavarain tuontilupa-anomuksiin suhtaudutaan suosiollisesti ja että tarpeellinen valuutta suomalaisten tuotteiden maksamiseen myönnetään.

U n k a r i .

Kaikki ulkomaan valuutta ja muut maksuvälineet on luovutettava kansallispankin käytettäväksi.

Ilman kansallispankin lupaa ei saa lähettää ulkomaille Unkarin eikä ulkomaan rahaa eikä niiden minkäänlaisia vastineita. Arvopapereita t.m.s. saadaan lähettää ulkomaille vain, jos niitä vastaava määrä ulkomaan valuuttaa on talletettu kansallispankkiin. Ulkomaista luottoa ei saa ottaa ilman lupaa.

Velat voidaan ulkomaalaisille maksaa tallettamalla kultapengöjä pankkiin. Tuollaisia talletuksia saa tehdä ulkomaalaisen tilille ainoastaan kansallispankin luvalla. Tavallisesti suoritetaan velan ensimmäinen maksu ulkomaalaiselle kultapengöissä väliaikaiselle tilille. Ellei kansallispankki suostu maksun siirtämiseen väliaikaiselta tililtä, on se suoritettava takaisin velalliselle. Jos kansallispankin lupa taas on saatu, siirretään maksu jollekin kansallispankin hyväksymälle pengötilille. Nämä tilit ovat erilaisia, riippuen kulloinkin kyseessä olevan maksun luonteesta, ja ne ovat ankaran valvonnan alaisia. Tällaisten tilisaatavien siirtämiseen toiselle henkilölle tarvitaan erikoislupa.

Ulkomaan valuuttaa myönnetään etupäässä vientiteollisuuden raaka-aineiden ja muiden tärkeiden tarvikkeiden tuontia varten. Muunlaista tuontia varten kansallispankilta riittää tavallisesti vain vähän valuuttaa. Raaka-aineiden tuonti voidaan määrättyissä tapauksissa maksaa kompensatiojärjestelyn pohjalla.

Tuonnin maksamiseen voidaan lisäksi jossain määrin käyttää n.s. "vapaata" valuuttaa, joka on saatu sellaisten tavarain myynnistä ulkomaille, joilla ei muuten olisi menekkiä. Tällaisen valuutan ostohinta ylittää n. 30 %:lla virallisen kurssin.

V i r o .

Suoritukset ulkomaan valuutassa voivat tapahtua Eesti Pankin ja yksityispankkien kautta. Jälkimmäiset ovat velvoi-

tetut ilmoittamaan haltuunsa joutuneet valuuttamäärät keskuspankille.

Viron kruunujen maastavienti on kielletty ja talletukset ulkomailla asuvien henkilöiden tilille ovat sallittuja vain Eesti Pankin luvalla. Kaikkien Virossa asuvien henkilöiden on ilmoitettava ulkomailla olevat sijoituksensa, mikäli ne nouseva yli 5000 kruunun.

Ulkomaiset vekselisaatavat jaetaan nykyisin kolmeen luokkaan. Ensimmäisen luokan muodostavat raaka-aineet, joille valuuttaluvat myönnetään ilman muuta. Toiseen luokkaan kuuluvat sellaiset valmiit tuotteet, joita Virossa ei valmisteta. Myöskin näille tavaroille on valuuttalupien saanti helppoa. Kolmannessa luokassa ovat ne tavarat, joita valmistetaan omassa maassa. Niiden tuontiin myönnetään valuuttaa vain poikkeustapauksissa.

Pankkien hallussa on valuuttaa nykyään niin paljon, että voitaisiin tyydyttää koko kysyntä. Tuonnin kasvun ehkäisemiseksi pidetään kuitenkin tarpeellisena harkita kukin valuuttanomus erikseen.

Valuuttaa anottaessa on liitettävä ohkeen laskut ja faktuurat.

Suomen ja Viron välinen clearingsopimus tehtiin 16 päivänä toukokuuta 1933, ja on se voimassa vuoden 1934 loppuun.
